

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **A. S.**
st. přísl. X
zast. advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2022, č. j. OAM-723/ZA-ZA10-K12-2022,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný shora označeným rozhodnutím („napadené rozhodnutí“) zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalobní argumentace poukazuje zejména na nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, v čemž spatřuje jeho nezákonnost.

II. Související skutkové okolnosti a napadené rozhodnutí

2. Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 1. 8. 2022. Jako důvod uvedl, že se v zemi původu obává svého věřitele (soukromé osoby), od něhož si vzal úvěr ve výši 10 000 USD. Tento úvěr nebyl schopen zaplatit a věřitel mu začal vyhrožovat. V rámci pohovoru dne 5. 8. 2022 žalobce doplnil, že finanční prostředky si půjčil v roce 2015 a koupil za ně obchod, který musel v roce 2018 zavřít, a proto opakovaně dojížděl do ČR za prací, aby mohl splácet dluh. Jeho věřitel mu začal vyhrožovat zabitím. Žalobce to na policii neohlásil, dluh má a musí ho zaplatit.
3. Žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení informace o zemi původu, konkrétně materiál *Hodnocení Moldavska jako bezpečné země původu* z července 2022 („Hodnocení Moldavska“), *Informaci OAMP – Dopad ruské agrese vůči Ukrajině na Moldavsko* z března 2022, a *Informaci OAMP – Bezpečnostní a politická situace v zemi* z května 2022 („Informace OAMP“). Na základě těchto informací žalovaný zhodnotil, že v případě žalobce, který nepochází z Podněstří, Moldavsko splňuje podmínky pro zařazení na seznam bezpečných zemí původu. Poukázal na to, že v případech, ve kterých žadatel pochází z bezpečné země původu, jej tíží zvýšené důkazní břemeno. Je na něm, aby prokázal, že v jeho případě danou zemi za bezpečnou považovat nelze. To se žalobci nepodařilo.
4. Z informací o Moldavsku mj. plyne, že zejména po posledních prezidentských a parlamentních volbách v souvislosti s přípravou na podání žádosti země o vstup do Evropské unie Moldavsko posílilo právní stát, včetně reformy policie a kroků směřujících k reformě soudnictví. Ústavní a právní rámec soudnictví je do značné míry v souladu s evropskými standardy. Došlo též ke konsolidaci donucovacích a soudních struktur atd. V dubnu 2022 Moldavsko formálně požádalo o vstup do EU a status kandidátské země byl Moldavsku udělen na summitu členských států EU 23. 6. 2022. Moldavsko, s výjimkou separatistického regionu Podněstří, splňuje základní demokratické principy v souladu s kritérii pro hodnocení bezpečné země původu.
5. Ve vztahu k ruské agresi na Ukrajině, která s Moldavskou republikou bezprostředně sousedí, podle žalovaného neexistovaly v době vydání napadeného rozhodnutí žádné zprávy o tom, že by se konflikt rozšířil mimo území Ukrajiny. Informace OAMP z července 2022, podle níž zůstává situace v zemi stabilní a neprobíhá zde žádný vnitřní ani vnější konflikt, je i nadále aktuální. Žalovaný si je vědom toho, že v Moldavsku stále přetrvávají určité potíže a prostředky proti porušování lidských práv nejsou i přes své legislativní zakotvení dostatečně aplikovány. Z výpovědi žalobce však nelze dovodit, že by jeho situace byla jakkoliv výjimečná, tj. že by v jeho případě nebylo možné Moldavsko za bezpečnou zemi původu považovat. Obavy žalobce by byly azylově relevantní pouze v případě, že by neměl možnost získat ochranu v zemi původu. Žalobce se však na policii vůbec neobrátil.
6. Žalovaný dodal, že žádost žalobce o mezinárodní ochranu považuje za podanou účelově, pouze s cílem legalizace pobytu na území ČR. Žádost podal až poté, kdy mu bylo uloženo správní vyhoštění a vydán výjezdní příkaz. Legalizace pobytu však není důvodem pro udělení ochrany.

III. Žaloba

7. Žalobce v průběhu správního řízení uváděl, že státní moci nevěří. Žalovaný se však jeho obavami o bezpečnost nezabýval, neposoudil tak reálnost možné ochrany žalobce v případě pronásledování ze strany věřitele. Žalobce k tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího

správního soudu ze dne 31. 5. 2007-66, který se věnoval požadavky na odůvodnění správního rozhodnutí. Podle žalobce z napadeného rozhodnutí nevyplývá, co si žalovaný myslí o důvodech obav žalobce a nevěnuje se problematice války na Ukrajině, která dopadá i na situaci v Podněstří.

8. Žalobce z uvedených důvodů navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný nepovažuje žalobní námitky za důvodné. Při rozhodování vzal v úvahu skutečnosti, které žalobce tvrdil a shromáždil k nim relevantní a aktuální informace o situaci v zemi původu. Vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci a má za to, že přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu. Důvodem žádosti o mezinárodní ochranu byla obava žalobce z případných problémů v případě nesplacení dluhu. Jeho žalobní námitky jsou pouze v rovině obecného nesouhlasu. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

V. Posouzení věci krajským soudem

10. Při splnění podmínek řízení soud přezkoumal napadené rozhodnutí (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, „s.ř.s.“, ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu). Ve věci rozhodoval bez jednání, neboť pro tento postup byly splněny zákonem stanovené podmínky (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).
11. Žaloba není důvodná.
12. V posuzované věci byl aplikován § 16 odst. 2 zákona o azylu, podle něhož se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, pokud žadatel neprokáže, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
13. Moldavsko, s výjimkou Podněstří, se ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu ve spojení s § 2 bodem 15 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, považuje za bezpečnou zemi původu.
14. Postup označení určitého státu za bezpečnou zemi původu je v souladu s tzv. procedurální směrnici (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU). Předtím, než je konkrétní země zapsána na vyhlášený, platný a účinný seznam bezpečných zemí původu, musí kompetentní orgán shromáždit dostatečné informace o předmětné zemi (§ 23c zákona o azylu) a průběžně je aktualizovat (srov. čl. 37 procedurální směrnice). Přitom musí mimo jiné zohlednit zejména informace z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Rady Evropy a jiných významných mezinárodních organizací.

15. Z bodu 46 preambule procedurální směrnice vyplývá, že se členské státy mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu, nebo zda označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. Česká vnitrostátní úprava zvolila variantu seznamu bezpečných zemí původu, který se nejméně jedenkrát v kalendářním roce přezkoumává. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu ho stanoví vyhláškou ministerstvo vnitra. Jak je uvedeno v procedurální směrnici, rozhodujícím faktorem pro posouzení odůvodněnosti žádosti o mezinárodní ochranu je míra bezpečnosti žadatele v zemi jeho původu. Pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak (bod 40 preambule). Na druhou stranu, označení třetí země jako bezpečné země původu nemůže být absolutní zárukou bezpečnosti státních příslušníků dané země. Hodnocení, z něhož toto označení vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v této zemi shledáni odpovědnými. Proto je důležité, aby v případě, kdy žadatel prokáže, že v jeho konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou, nebylo označení této země jako bezpečné považováno v jeho případě za směrodatné (viz bod 42 preambule).
16. Podle čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice platí, že třetí zemi, která je v souladu s touto směrnicí označena za bezpečnou zemi původu, lze po jednotlivém posouzení žádosti považovat ve vztahu k určitému žadateli za bezpečnou zemi původu, pouze pokud: a) žadatel má státní příslušnost této země, nebo b) žadatel je osobou bez státní příslušnosti a dříve v této zemi běžně pobýval, a zároveň žadatel nepředložil žádné závažné důvody pro to, aby tuto zemi nebylo možno v jeho konkrétní situaci považovat za bezpečnou a mohl tak být uznán za osobu požívající mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU. Toto pravidlo koresponduje s § 16 odst. 2 zákona o azylu. Koncept tzv. bezpečné země původu je tedy aplikován jako určitý odklon od standardního způsobu meritorního řešení věci, a to za pomoci konstrukce vyvratitelné domněnky, která je nastolená ze zákona.
17. Z uvedeného lze shrnout, že u země, která je zařazena na seznam bezpečných zemí původu, platí obecný předpoklad, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky. Domněnka bezpečnosti dané země je vyvratitelná, přičemž odpovědnost za prokázání opaku leží na žadateli (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2020, č. j. 6 Azs 209/2020-29). Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020-32, bod 6). Musí proto uvést natolik ucelená, přesvědčivá a relevantní fakta, aby z nich bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č. j. 9 Azs 185/2020 30, bod 14).
18. Žalobce pouze v obecné rovině namítal, že se žalovaný nezabýval důvody, pro které žádost o mezinárodní ochranu podal, a že nezohlednil vliv ruské agrese na Ukrajině na Moldavskou republiku. S těmito námitkami se soud ztotožnit nemohl.
19. Žalobcem vyjádřené obavy z jednání věřitele (jakožto soukromé osoby) by sice mohly být relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany, avšak pouze za podmínky, že by státní orgány tvrzené ohrožení podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu atd. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008,

č. j. 7 Azs 43/2008-47). V případě bezpečné země původu platí presumpce dostupnosti vnitřní ochrany (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2007, č. j. 4 Azs 195/2006-149). Možnost využití vnitrostátních právních prostředků ochrany totiž představuje jedno z kritérií pro posouzení státu jako bezpečné země původu. To znamená, že již označením Moldavské republiky jako bezpečné země původu se vytváří domněnka, že možnost využití vnitrostátních prostředků ochrany existuje a je pak na žadateli, aby případně tuto domněnku vyvrátil.

20. Z výpovědi žalobce vyplynulo, že ve vlasti nikdy neměl konkrétní problémy se státními orgány. Argumentace žalovaného, že žalobce se v případě problémů může na kompetentní orgány obrátit a využít ke své ochraně před případnými obtížemi ze strany soukromých osob dostupné vnitrostátní prostředky, je proto správná. Žalobce se ani nepokusil vnitřní ochranu vyhledat, nelze tedy tvrdit, že by mu tato ochrana nebyla k dispozici. Tvrzení žalobce o nedůvěře ve státní moc, která však nejsou jakkoli rozvedena či doložena, předpoklad dostupnosti vnitrostátní ochrany nevyvrací. Podle konstantní judikatury pouhou nedůvěrou občana ve státní instituce ve vlasti nelze podřadit pod důvody pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004–37, a ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003–40). Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003–43, „*neučinil-li stěžovatel žádné kroky k využití všech prostředků, které právní řád v zemi jeho původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že mu taková ochrana nebyla poskytnuta, případně, že by mu sice byla poskytnuta, ale neúčinně*“. V obdobném duchu se žalovaný s obavami žalobce z jednání soukromé osoby vypořádal na s. 4-5 napadeného rozhodnutí.
21. Co se týká bezpečnostní situace v Moldavské republice v době trvání ruské agrese na Ukrajině, i tím se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval. Pro tyto účely shromáždil též aktuální Informace OAMP. Z těchto informací vyplývá především závěr, že přes obavy z rozšíření ruské agrese na Ukrajině do Moldavska zůstávala k datu vzniku informace (březen, resp. červenec 2022) situace stabilní. Žalobce sám takové zjištění nevyvracel a ani k datu vydání rozsudku nemá soud informace o tom, že by tomu mělo být jinak. Ve věci je relevantní též skutečnost, že žalobce není z oblasti Podněstří, která – jak vyplývá z informací o zemi původu – není pod kontrolou moldavské vlády. Pokud tedy žalovaný v napadeném rozhodnutí neshledal, že by měla ruská agrese na Ukrajině takový vliv na bezpečnostní situaci v Moldavsku, že by to již neopodstatňovalo zařazení této země na seznam bezpečných zemí původu, takový závěr odpovídá zjištěnému skutkovému stavu.
22. Lze shrnout, že žalobci se v rámci řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany nepodařilo vyvrátit domněnku, podle které je Moldavská republika bezpečnou zemí původu. Žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav a žádost žalobce řádně posoudil. Krajský soud se z toho důvodu ztotožňuje se závěrem žalovaného o zjevné nedůvodnosti žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany.
23. Nad rámec nutných důvodů rozhodnutí je na místě podotknout, že soud si je vědom řízení o předběžné otázce ve věci C-406/22, *C. V. proti Ministerstvu vnitra, odboru azylové a migrační politiky*, jehož podstatou je otázka, zda unijní právo umožňuje vymezit bezpečnou zemi původu s teritoriálními výjimkami (tak jako tomu bylo v době vydání napadeného rozhodnutí i v případě Moldavska). Do doby, než bude o této otázce rozhodnuto, však krajský soud pro účely zachování jednotnosti a předvídatelnosti postupu v obdobných případech bude držet dosavadní praxi. Podle ní zdejší soud k rozporu vymezení země jako bezpečné země původu s teritoriálními výjimkami s unijním právem

nepřihlíží bez námítky, z vlastní iniciativy. V posuzované věci žalobce nezpochybnil legálnost uvedení Moldavska ve vyhlášce z důvodu rozporu jejího vymezení jako bezpečné země původu s teritoriálními výjimkami s unijním právem.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

24. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení mu tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 19. října 2023

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně